KOMISSIO

KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 23 päivänä heinäkuuta 2003,

Saksan myöntämästä tuesta Graphischer Maschinenbau GmbH:lle (Berliini)

(tiedoksiannettu numerolla K(2003) 2517)

(Ainoastaan saksankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2004/313/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

on kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa edellä mainittujen artiklojen mukaisesti,

sekä katsoo seuraavaa:

I MENETTELY

(1) Saksan viranomaiset ilmoittivat komissiolle 21 päivänä tammikuuta 1998 päivätyllä kirjeellä rakenneuudistustuesta Graphischer Maschinenbau GmbH:lle (jäljempänä 'GMB'), jonka päätoimipaikka on Berliinissä. Komissiolle toimitettiin lisätietoja 17 päivänä maaliskuuta, 30 päivänä huhtikuuta ja 18 päivänä kesäkuuta 1998.

(2) Komissio ilmoitti Saksan viranomaisille 17 päivänä elokuuta 1998 päivätyllä kirjeellä, joka julkaistiin *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*, [1] päätöksestään aloittaa tuesta EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan (nykyisen 88 artiklan 2 kohdan) mukainen menettely. Komissio kehotti asianomaisia esittämään huomautuksia, mutta niitä ei esitetty.

(3) Komissio totesi päätöksessä 1999/690/EY [2], että osa GMB:lle myönnetystä tuesta ei soveltunut yhteismarkkinoille. Yhteismarkkinoille soveltumattomaksi katsottiin 4,435 miljoonaa Saksan markkaa ylittävä osa yhteensä myönnettäväksi suunnitellusta 9,31 miljoonan Saksan markan tuesta.

(4) Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumosi asiassa T-126/99 (Graphischer Maschinenbau GmbH v. komissio) [3] 14 päivänä toukokuuta 2002 antamassaan tuomiossa sen osan päätöksestä 1999/690/EY, jossa tuki todettiin yhteismarkkinoille soveltumattomaksi.

(5) Tuomion jälkeen komissio pyysi 10 päivänä tammikuuta 2003 Saksan viranomaisilta lisätietoja, jotka se vastaanotti 24 päivänä helmikuuta 2003.

II TOIMENPITEEN KUVAUS

Tuensaaja: Graphischer Maschinenbau GmbH

(6) Tuensaajayritys GMB:n päätoimipaikka sijaitsee Berliinissä ja se on Koenig & Bauer-Albert AG:n (jäljempänä 'KBA') kokonaan omistama tytäryritys. KBA:n päätoimipaikka sijaitsee Würzburgissa. GMB valmistaa sanomalehtipainokoneen osia ja myy ne KBA:lle, jonka päätoimiala on painokoneiden valmistaminen.

Toimenpide

(7) Jotta taloudellisissa vaikeuksissa olevan GMB:n Berliinin toimipaikan sulkeminen voitaisiin estää, Berliinin osavaltio myönsi sille 11 päivänä syyskuuta 1997 rakenneuudistustukea vuosiksi 1998—2000. Tuki myönnettiin 9,31 miljoonan Saksan markan (4,77 milj. euron) avustuksena.

[1] EYVL C 336, 4.11.1998, s. 13.
[2] EYVL L 272, 22.10.1999, s. 16.
[3] Kok. 2002, s. II-2427.

Rakenneuudistussuunnitelma

Taustaa

(8) Koska kysyntä painokonealalla oli supistunut merkittävästi, KBA päätti marraskuussa 1996 sulkea GMB:n Berliinissä sijaitsevat tuotantolaitokset kesäkuun lopussa 1997. Berliinin osavaltio ja kyseisen alan ammattijärjestöt aloittivat tammi—helmikuussa 1997 neuvottelut GMB:n ja KBA:n kanssa, koska työpaikkojen menetys uhkasi. Nämä neuvottelut johtivat työyhteenliittymäsopimuksen allekirjoittamiseen 24 päivänä helmikuuta 1997. Sopimus perustui Berliinin viranomaisten kanssa yhteistyössä aikaisemmin laadittuun rakenneuudistussuunnitelmaan.

(9) Rakenneuudistuksen avulla GMB:tä oli tarkoitus uudenaikaistaa, sen tuotevalikoimaa supistaa, luopua kannattamattomien tuotteiden valmistuksesta ja tehostaa tuotantoprosessia. Suunnitelman rahoituksen lähtökohtana oli yksityissijoittajan KBA:n 13,62 miljoonan Saksan markan osuus (liiketappioista vastaaminen ja pääomasijoitus) ja 9,31 miljoonan Saksan markan (4,76 milj. euron) tuki. Rakenneuudistuskustannukset olivat näin ollen yhteensä 22,93 miljoonaa Saksan markkaa. Tähän sisältyvät suunniteltujen uudenaikaistettujen tuotteiden kehityskustannukset, jotka ovat 4,875 miljoonaa Saksan markkaa.

(10) Koska GMB:llä ei ollut omaa kehitysyksikköä, tehtävästä vastasi KBA. Kehitystyö aloitettiin 24 päivän helmikuuta 1997 jälkeen. Berliinin senaatti teki 11 päivänä syyskuuta 1997 muodollisen päätöksen myöntää GMB:lle 9,31 miljoonan Saksan markan tuen. Saksan viranomaiset ilmoittivat tuesta komissiolle 21 päivänä tammikuuta 1998 päivätyllä kirjeellä.

Perusteet päätöksen kumoamiselle

(11) Osittain kielteisessä päätöksessään 1999/690/EY komissio vähensi tukikelpoisista rakenneuudistuskustannuksista uudenaikaistettujen tuotteiden kehityskustannukset eli yhteensä 4,875 miljoonaa Saksan markkaa. Komissio totesi, että tuen myöntäminen näiden kustannusten kattamiseen ei ollut perusteltua ja piti tämän tukiosan todellisena edunsaajana KBA:ta eikä GMB:tä. Näistä syistä komissio katsoi, ettei tämä osa tuesta soveltunut yhteismarkkinoille.

(12) Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi kuitenkin tämän osan päätöksestä mitättömäksi seuraavasta kahdesta oikeudellisesta syystä: komissio oli sen mukaan tulkinnut väärin tuen kannustinvaikutusta koskevaa perustetta ja erehtynyt tuensaajan määrittelyssä.

(13) Tuen kannustavuutta koskevan perusteen mukaan valtiontuen on kannustettava rakenneuudistuksen tekemiseen. Jos kyseessä oleva yritys aloittaa rakenneuudistuksen valtiontuesta riippumatta, kannustinvaikutusta koskeva vaatimus ei täyty eikä tuki sovellu yhteismarkkinoille. Jotta voidaan vastata kysymykseen kannustinvaikutuksen toteutumisesta, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan oli ratkaisevaa tarkastella, milloin tuensaaja sai varmuuden siitä, että se saisi tukea. Tuomioistuimen mukaan tämä oli ilmeistä jo ennen kuin tuesta ilmoitettiin komissiolle ja ennen kuin Saksan viranomaiset tekivät muodollisen päätöksen tuen myöntämisestä.

(14) Jotta voidaan todeta, kuka oli kehitystoimintaan tarkoitetun tukiosan todellinen edunsaaja, on analysoitava asianomaisten yritysten taloudellisia etuja. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan ei ole automaattisesti emoyrityksen edun mukaista tehdä kehitystyö tytäryrityksensä puolesta, kuten päätöksessä oletettiin.

III **TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI**

(15) Tuomion ja Saksan viranomaisten toimittamien lisätietojen perusteella komissio tarkastelee asiaa uudelleen. Päätöksen perusteena ovat tuen ilmoittamisajankohdan mukaiset tosiasiat ja oikeudelliset seikat.

Valtiontuen olemassaolo

(16) Tuki myönnetään valtion varoista, ja sen tarkoituksena on pitää vaikeuksissa oleva yritys GMB markkinoilla. Tästä syystä tuki voi vaikuttaa kielteisesti kilpailijoiden asemaan. Yritys saa valikoivaa etua, joka voi vaikuttaa kielteisesti sen kilpailijoiden asemaan. Koska tuotteella käydään kansainvälistä kauppaa, valtion myöntämä tuki voi vääristää tai uhata vääristää kilpailua sekä vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

(17) Tästä syystä suunniteltu valtion avustus on EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa (ent. 92 art.) tarkoitettua valtiontukea, sillä tuensaajayritys voi toteuttaa sen avulla rakenneuudistuksen tarvitsematta vastata siitä aiheutuvista kustannuksista täysimääräisesti toisin kuin muut yritykset, jotka joutuvat mukautumaan tavanomaisiin markkinaolosuhteisiin.

Tuen soveltuvuus yhteismarkkinoille EY:n perustamissopimuksen nojalla

(18) Rakenneuudistustuet voivat soveltua yhteismarkkinoille vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen myönnettävää valtiontukea koskevien yhteisön suuntaviivojen ([1]) (jäljempänä 'yhteisön suuntaviivat') nojalla. Edellytyksenä tähän on, että vaikeuksissa oleva yritys laatii realistisen rakenneuudistussuunnitelman.

Edellytykset rakenneuudistustuen hyväksymiselle

(19) Rakenneuudistustukea voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvana EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan poikkeusmääräyksen nojalla vain silloin kun kyseessä on tuki tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen edellyttäen, että tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla ja että yhteisön suuntaviivoissa asetetut edellytykset täyttyvät.

([1]) EYVL C 368, 23.12.1994, s. 12.

(20) Suuntaviivojen mukaan rakenneuudistuksen on oltava osa realistista, johdonmukaista ja kauaskantoista suunnitelmaa, jolla on tarkoitus palauttaa yrityksen pitkäaikainen elinkelpoisuus kohtuullisessa ajassa ja sen tuleviin toimintaedellytyksiin liittyvien realististen oletusten perusteella. Lisäksi yksityisen sijoittajan on osallistuttava rahoitukseen asianmukaisella osuudella. Rakenneuudistuksen jälkeen yrityksen on pystyttävä jatkamaan toimintaansa omin voimin ilman uutta valtiontukea.

(21) Päätös 1999/690/EY todettiin mitättömäksi vain kahdesta syystä eli kannustinvaikutusta koskevan perusteen ja tuensaajan määrittelyn osalta. Muut päätöksessä mainitut edellytykset tuen myöntämiselle vahvistettiin eli rakenneuudistussuunnitelman laatiminen ja kilpailun kohtuuttoman vääristymisen välttäminen. Valtion tukitoimenpiteet edistävät tietyn taloudellisen toiminnan kehitystä, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla. Koska GMB:n markkinaosuus oli suhteellisen pieni, ylikapasiteetista ei ollut osoitusta eikä uusien tuotteiden valmistaminen johtanut yleisen tuotantokapasiteetin nousuun. Tästä syystä kilpailu ei vääristynyt kohtuuttomasti.

Rakenneuudistuksen kustannuksiin ja siitä saatavaan hyötyyn suhteutettu tuki

(22) Kun kaikki muut edellytykset täyttyvät, on vielä tutkittava, onko tuki rajattu rakenneuudistuksen toteuttamisen edellyttämään vähimmäismäärään. Kehityskustannuksiin suunnattu määrä rahoitetaan tuella ja GMB hyötyy siitä kokonaisuudessaan.

Kannustinvaikutus (kannustinvaikutuksen ajankohta)

(23) Päätöksessä 1999/690/EY komissio painotti asian ajankohtaa eli sitä, että kehitystyö oli aloitettu jo ennen kuin tuesta ilmoitettiin 21 päivänä tammikuuta 1998. Komissio katsoi, että jos yritys tekee kehitystyötä ilman tukea — kuten GMB/KBA — myöhemmin kehitystyöhön myönnettyä rakenneuudistustukea ei voida enää pitää välttämättömänä.

(24) Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-730/79 (Philip Morris v. komissio) 17 päivänä syyskuuta 1980 antaman tuomion [1] mukaan valtiontukea voidaan myöntää EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan poikkeusmääräysten nojalla vain silloin kun tuki on välttämätöntä yhden tai useamman yrityksen kannustamiseksi toimimaan tavalla, joka edistää kyseisissä poikkeusmääräyksissä tarkoitettujen tavoitteiden toteutumista. Komission on katsottava yhteismarkkinoille soveltumattomaksi tuki, joka ei ole kannustanut tuensaajaa toimimaan tavalla, joka edistää EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamista.

(25) Yritys, joka tarvitsee taloudellisen tilanteensa vuoksi rakenneuudistustukea elinkelpoisuutensa varmistamiseksi, ei aina pysty odottamaan täydellisen varmuuden saamista tällaisen tuen maksusta ennen kuin se toteuttaa rakenneuudistussuunnitelman. Usein voi olla pikemminkin tarpeen aloittaa nopeasti suunnitelman soveltaminen, jotta voidaan täyttää yhteisön suuntaviivoissa tarkoitettu kannattavuuden palauttamista koskeva peruste.

(26) Komission tehtävänä on arvioida tapauskohtaisten olosuhteiden perusteella, onko tuen myöntäminen riittävän todennäköistä aiheuttaakseen kannustavan vaikutuksen syntymisen. Kannustinvaikutusta koskevan perusteen täyttymistä koskevassa arviossaan komission on otettava huomioon toimivaltaisten kansallisten viranomaisten toimittamien tietojen ja toteuttamien toimien täsmällinen muoto ja luonne sekä muut merkitykselliset olosuhteet ja etenkin toimenpiteen kiireellisyys yrityksen taloudellisen tilanteen perusteella.

(27) Kun tarkastellaan ajanjaksoa, jonka kuluessa kannustinvaikutusta voidaan olettaa esiintyvän, on otettava huomioon seuraavat seikat. Lähtökohtana on, että kannustinvaikutusta ei esiinny silloin, kun yritys aloittaa rakenneuudistuksen ennen kuin kansalliset viranomaiset ovat millään tavoin ilmoittaneet yritykselle aikomuksestaan myöntää tukea.

(28) Toisaalta kannustinvaikutuksen esiintyminen on varmaa silloin kun komissio on tehnyt asiaa koskevan myönteisen päätöksen. Yritys, jolle saatetaan myöntää uutta valtiontukea, ei voi olla varma, saako se todella tuen niin kauan kun jäsenvaltio ei ole ilmoittanut tuesta komissiolle ja tämä ei ole todennut tuen soveltuvan yhteismarkkinoille. Pelkällä tuen ilmoittamisella ei ole vaikutusta siihen, soveltuuko tuki yhteismarkkinoille.

(29) Tuen ilmoittaminen ei siis poista epävarmuutta sen hyväksymisestä yhteisön tasolla. Niin kauan kun komissio ei ole päättänyt tuen hyväksymisestä ja päätöstä koskeva muutoksenhakuaika ei ole kulunut umpeen, tuensaajalla ei ole varmuutta suunnitellun tuen sääntöjenmukaisuudesta. Tuensaajan oikeutettujen odotusten voidaan katsoa syntyvän vasta tämän jälkeen. Tuen myöntämistä — ja oikeutetun odotuksen syntymistä — koskevan täyden varmuuden puuttuminen ajankohtana, jolloin mahdollinen tuensaaja päättää aloittaa rakenneuudistuksen, ei tarkoita tällaisissa tapauksissa kuitenkaan sitä, ettei kansallisten tai alueellisten viranomaisten antamilla etukäteislupauksilla olisi minkäänlaista kannustavaa vaikutusta.

(30) Tietyissä olosuhteissa jo alueviranomaisten poliittinen päätös voidaan katsoa riittäväksi kannustimeksi. Yhteisön suuntaviivojen soveltamisalaan kuuluviin tapauksiin liittyvät olosuhteet poikkeavat aina toisistaan ja komission tehtävänä on tutkia kaikkien merkityksellisten näkökohtien perusteella, täyttyykö kannustinvaikutusta koskeva peruste. Tässä otetaan huomioon myös yritykselle annetut mahdolliset sitomattomat lupaukset tuesta, oli ne sitten annettu kansallisten viranomaisten tai kuten tässä tapauksessa alueellisten poliittisten viranomaisten tasolla.

[1] Kok. 1980, s. 2671, 16 ja 17 kohta.

(31) Tällä perusteella GMB pystyi viimeistään 11 päivänä syyskuuta 1997 katsomaan saavansa tukea, sillä Berliinin senaatti vahvisti kyseisenä ajankohtana tuen myöntämisen oikeudellisesti sitovalla tavalla.

(32) Lisäksi GMB:llä oli jo tammi—helmikuun 1997 neuvottelujen päättyessä työyhteenliittymäsopimuksen allekirjoittamiseen 24 päivänä helmikuuta 1997 riittävät poliittiset perusteet, joten voidaan olettaa, että kannustinvaikutusta koskeva vaatimus täyttyi. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsityksen mukaan helmikuussa 1997 poliittiselta taholta saatu varmuus tuesta riitti kannustamaan GMB:tä investointien tekemiseen.

(33) Koska nämä poliittiset päätökset eivät olleet oikeudellisesti sitovia, GMB otti riskin luottaessaan niihin. Vaikka GMB saattoikin epäillä viranomaisten lupauksia, se luotti kuitenkin niiden sitovuuteen riittävästi aloittaakseen helmikuussa 1997 rakenneuudistuksen.

(34) GMB:n oli lisäksi toimittava nopeasti vuoden 1997 alussa estääkseen tuotantolaitoksensa sulkemisen. Tästä syystä se hyödynsi lähimpänä sijaitsevaa ja helpoimmin saatavilla olevaa KBA:n kehityskapasiteettia. Komissio totesi päätöksessä 1999/690/EY tämän päättelyn asianmukaiseksi ja totesi lisäksi, että ”GMB:n ei olisi ollut mahdollista kehittää oman kapasiteettinsa turvin tarvittavia kilpailukykyisiä ja innovatiivisia tuotteita lyhyellä aikavälillä, minkä vuoksi sen oli turvauduttava KBA:n kapasiteettiin” (s. 24). Tämän vuoksi merkittävä osa rakenneuudistussuunnitelmaan liittyvistä kehitysmenoista oli aiheutunut jo ennen syyskuussa 1997 tehtyä ilmoitusta tuesta.

(35) Komissio oli lisäksi myöntänyt (ainakin implisiittisesti), että Berliinin osavaltion vuonna 1997 antamat tukilupaukset ja -sitoumukset kannustivat GMB:tä ja KBA:ta aloittamaan rakenneuudistuksen.

(36) Voidaan siis katsoa kannustinvaikutusta koskevan perusteen täyttyneen helmikuussa 1997, kun kävi ilmi, että Berliinin viranomaiset ryhtyisivät rahoitustoimenpiteisiin estääkseen GMB:n tuotantolaitoksen sulkemisen. On katsottava, että tuki on kannustanut tekemään kaikki kyseisen ajankohdan jälkeiset investoinnit.

Tuensaaja

(37) Komissio katsoi päätöksessään 1999/690/EY, että suunnittelu- ja kehitystyöhön suunnattu tukiosa hyödytti KBA:ta ja että se oli tuen pääedunsaaja eikä sen tytäryritys GMB. Kun arvioidaan uudelleen tosiseikkoja ja otetaan huomioon tuomioistuimen edellyttämä tarkastelu, ei voida osoittaa KBA:lla olleen suoraa tai välillistä taloudellista etua.

(38) Jotta voidaan todeta, oliko KBA tuensaaja, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin edellytti, että voidaan osoittaa, että KBA sai sellaista rahoituksellista tai taloudellista etua, joka kannusti yrityksen ottamaan toteuttaakseen kehitystyön. Päätöksen 1999/690/EY mukaan tämä edellytys täyttyi, sillä tuella rahoitettu suunnittelu- ja kehitystyö hyödytti suoraan KBA:ta, jonka strategisen edun mukaista oli koneenosien valmistaminen konsernille.

(39) Koska komissio ei hyväksynyt 4,875 miljoonan Saksan markan tuen myöntämistä, KBA-konsernin oli käytännössä vastattava ylimääräisistä kustannuksista. Se toteutti nimittäin rakenneuudistussuunnitelman edellyttämän kehitystyön ilman korvausta, sillä GMB ei pystynyt sitä tarjoamaan. KBA:n laskuttamat kehityskulut vastasivat omakustannushintoja eivätkä sisältäneet voittomarginaalia, joka ulkopuolisen suunnittelu- ja kehitysyrityksen olisi pitänyt periä. Tästä syystä hinta oli edullisempi kuin alhaisin tarjous, jonka GMB olisi pystynyt saamaan tällaisista palveluista avoimilta markkinoilta. Näin ollen GMB käytti tukisumman omaksi edukseen. KBA oli yksinkertaisesti halvin ja paras tarjoaja toteuttamaan edellytetyn kehitystyön.

(40) Kun otetaan huomioon kaikki nämä olosuhteet sekä se, että KBA olisi voinut välttää GMB:n tappioiden siirtymisen sille sulkemalla tuotantolaitoksen kesäkuussa 1997, KBA:n ja GMB:n väliset tiiviit yhteydet eivät merkitse sitä, että KBA olisi välttämättä hyötynyt tuen maksusta GMB:lle.

(41) KBA:lla ei ollut myöskään muita suoria tai välillisiä taloudellisia syitä, jotka olisivat kannustaneet sitä rahoittamaan kehitystyön. Pelkästään se, että rakenneuudistussuunnitelman mukaan KBA:n odotettiin toteuttavan rakennus- ja kehitystyön GMB:n suorittamaa maksua vastaan, ei riitä osoittamaan, että olisi ollut KBA:n edun mukaista osallistua tähän toimintaan. Maksulla oli tarkoitus korvata konkreettisia työsuorituksia, joiden toteuttaminen oli aiheuttanut KBA-konsernin suunnitteluosastolle väkisinkin todellisia kustannuksia, joita KBA ei olisi voinut kattaa ilman maksua.

(42) Lisäksi KBA-konsernin suunnitteluosasto oli jo täysin työllistetty muilla hankkeilla, joiden toteuttamista oli lykättävä, jotta se pystyi toteuttamaan tarvitut työt GMB:n taloudellisista vaikeuksista johtuvassa nopeassa aikataulussa. Suunnitteluosasto ei kärsinyt töiden vähyydestä vaan toimi voitollisesti. KBA ei kuitenkaan saanut rakenneuudistussuunnitelmasta erityistä hyötyä, sillä sen oli toteutettava kehitystyö GMB:lle omakustannushintaan ilman voittomarginaalia.

(43) Tämä ei tue oletusta, jonka mukaan emoyrityksen taloudellisen edun mukaista olisi aina se, että osa tuotantoprosessista toteutettaisiin konsernin sisällä. Onko se edun mukaista, riippuu tapauskohtaisista olosuhteista ja etenkin tarjonnasta kyseisten osien markkinoilla sekä siitä, onko näiden osien valmistaminen tytäryrityksessä kannattavaa kaikki siitä aiheutuvat kustannukset huomioon ottaen.

(44) Konsernin sisäistä tuotantoa on verrattava mahdollisuuksiin saada ulkopuolisilta toimittajilta luotettavasti ja edullisesti tuotteita, jotka vastaavat konsernin sisällä kehiteltyjä tuotteita. Ulkoistaminen voi olla tehokkaampaa kuin koko toimitusketjun pitäminen konsernin sisällä.

(45) Koska markkinoilla on ulkopuolisia valmistajia, suunnittelutyön tekemisestä ei ollut KBA:lle taloudellista etua pelkästään siksi, että kehitystyö olisi saattanut yrityksen asemaan, jossa se olisi saanut luotettavan hankintalähteen koneidensa valmistuksessa tarvittaville osille. Sen käytössä oli jo muita luotettavia hankintalähteitä, joten KBA:n ei tarvinnut varmistaa, että GMB kehittäisi ja valmistaisi tuotteet.

(46) Osalla tukea rahoitettava kehitystyö oli välttämätöntä GMB toiminnan jatkumisen kannalta. Ilman kehitystyötä GMB ei olisi voinut aloittaa uudenaikaistettua tuotantoa, joka oli rakenneuudistussuunnitelman lähtökohta. KBA ei saanut taloudellista eikä strategista etua siitä, että se toteutti itse kehitystyön. Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, KBA olisi voinut vain sulkea GMB:n alkuperäisten suunnitelmien mukaisesti. Näin ollen kehitystyön rahoittaminen oli ehdoton edellytys sille, että GMB pystyi rakentamaan uuden tuotantolinjan, ja GMB oli ainoa tuensaaja.

IV **PÄÄTELMÄ**

(47) Saksan viranomaiset ilmoittivat suunnitellusta valtiontuesta EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaan ja noudattivat siten velvollisuuttaan ilmoittaa erikseen sellaisista tuista, jotka eivät kuulu hyväksyttyyn tukiohjelmaan. Komissio toteaa lisäksi, että GMB, joka on vaikeuksissa oleva yritys, haki tällöin ensimmäisen kerran rakenneuudistustukea.

(48) Tuki vastaa yhteisön suuntaviivoissa asettuja edellytyksiä, sillä rakenneuudistussuunnitelma palauttaa yrityksen pitkän aikavälin elinkelpoisuuden, kaupankäynnin edellytyksiin ei vaikuteta ja yksityinen sijoittaja osallistuu rahoitukseen merkittävällä osuudella. Näistä syistä tuki soveltuu yhteismarkkinoille.

(49) Edellä esitetyistä syistä komissio katsoo, että ilmoitettu 9,31 miljoonan Saksan markan (4,77 milj. euron) avustuksena maksettava valtiontuki, jonka Saksa myönsi GMB:lle, täyttää edellytykset, joiden mukaan sen voidaan katsoa soveltuvan yhteismarkkinoille,

ON TEHNYT SEURAAVAN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Valtiontuki, jonka Saksa on myöntänyt Graphischer Maschinenbau GmbH:lle sen Berliinissä sijaitsevan tuotantolaitoksen rakenneuudistukseen ja jonka määrä on 9,31 miljoonaa Saksan markkaa (4,77 miljoonaa euroa), soveltuu yhteismarkkinoille.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu Saksan liittotasavallalle.

Tehty Brysselissä 23 päivänä heinäkuuta 2003.

Komission puolesta

Mario MONTI

Komission jäsen